

**КЛАСИ УМОВ ПРАЦІ ЗАЛЕЖНО ВІД ВМІСТУ В ПОВІТРІ
РОБОЧОЇ ЗОНИ ШКІДЛИВИХ РЕЧОВИН БІОЛОГІЧНОГО
ПОХОДЖЕННЯ (ПЕРЕВИЩЕННЯ ГДК, РАЗІВ) [7, с. 27]**

Шкідливі речовини ¹		Клас умов праці					IV клас — небезпечний
		II клас — допустимий	III клас — шкідливий ²				
			1 ступінь	2 ступінь	3 ступінь	4 ступінь	
Мікроорганізми-продуценти, препарати, що містять живі клі- тини та спори мікроорганізмів ¹		ГДК	1,1— 3,0	3,1— 10,0	>10		
Патогенні мікроорганізми ²	Особливо небезпечні інфекції						+
	Збудники інших інфекційних захворювань				+		

¹ Чинними в Україні є значення граничне допустимих концентрацій (ГДК) шкідливих речовин у повітрі робочої зони, що містяться в переліку «Предельно допустимые концентрации (ПДК) вредных веществ в воздухе рабочей зоны» № 4617-88, доповненнях № 1—7 до нього, а також ГДК та орієнтовні безпечні рівні впливу (ОБРВХ), затверджені Головним державним санітарним лікарем України після 1 січня 1997 р.

² Робота в спеціалізованих медичних, ветеринарних установах та підрозділах, спеціалізованих господарствах для хворих тварин. Види робіт, при яких можливий контакт з патогенними мікроорганізмами на підприємствах шкіряної та м'ясної промисловості, при здійсненні ремонту та обслуговуванні каналізаційних систем, відносяться до класу 3.2.

+ Незалежно від концентрації шкідливої речовини в повітрі робочої зони умови праці відносяться до даного класу.

**КЛАСИ УМОВ ПРАЦІ ЗА ОКРЕМИМИ ПОКАЗНИКАМИ МІКРОКЛІМАТУ
ДЛЯ ВИРОБНИЧИХ ПРИМІЩЕНЬ ТА ВІДКРИТИХ ТЕРИТОРІЙ У ТЕПЛУ ПОРУ РОКУ [7, с.29]**

Показник мікроклімату			Клас умов праці						
			I клас — оптимальний	II клас — допустимий	III клас — підвищений ¹ , перевищення щодільного рівня, °С				IV клас — небезпечний (екстремальний)
					1 ступінь	2 ступінь	3 ступінь	4 ступінь	
Температура повітря, °С	Категорія робіт	Загальні енерговитрати, Вт/м ²	згідно з ДСН 3.3.6.042-99	згідно з ДСН 3.3.6.042-99					
	1а	до 139			більше на 0,1—3,0	більше на 3,1—6,0	більше на 6,1—9,0	більше на 9,1—12,0	—
	1б	140—174			— “ —	— “ —	— “ —	— “ —	—
	2а	175—232			— “ —	— “ —	— “ —	— “ —	—
	2б	233—290			— “ —	— “ —	— “ —	— “ —	—
	3	понад 290			— “ —	— “ —	— “ —	— “ —	—
Швидкість руху повітря, м/с			згідно з ДСН 3.3.6.042-99	згідно з ДСН 3.3.6.042-99 п. 1.2.5, 1.2.6	до 3 разів	понад 3 разів	—	—	—
Відносна вологість повітря, %					до 25	більше 25	—	—	—
Теплове випромінювання, Вт/м ²					до 140 141—1500	1501— 2000	2001— 2500	2501— 3500	>3500

¹ Вище максимально допустимих значень за категорією робіт.

**КЛАСИ УМОВ ПРАЦІ ЗА ОКРЕМИМИ ПОКАЗНИКАМИ МІКРОКЛІМАТУ
ДЛЯ ВИРОБНИЧИХ ПРИМІЩЕНЬ У ХОЛОДНУ ПОРУ РОКУ [7, с.31]**

Показник мікроклімату			Клас умов праці						
			I клас — оптимальний	II клас — допустимий	III клас — <i>позитивний, вище або нижче допустимих рівнів, °C</i>				IV клас — небезпечний (екстремальний)
					1 ступінь	2 ступінь	3 ступінь	4 ступінь	
Температура повітря, °C	Категорія робіт	Загальні енерговитрати, Вт/м ²	згідно з ДСН ¹ 3.3.6.042-99	згідно з ДСН 3.3.6.042-99					
	1а	до 139			до ±2,0	±2,1—4,0	±4,1—6,0	±6,1—8,0	—
	1б	140—174			— “ —	— “ —	— “ —	— “ —	—
	2а	175—232			— “ —	— “ —	— “ —	— “ —	—
	2б	233—290			— “ —	— “ —	— “ —	— “ —	—
3	понад 290	— “ —	— “ —	— “ —	— “ —	—			
Швидкість руху повітря, м/с			згідно з ДСН 3.3.6.042-99	згідно з ДСН 3.3.6.042-99 п. 1.2.5, 1.2.6	перевищення до 3 разів	перевищення більше 3 разів	—	—	—
Відносна вологість повітря, %					перевищення до 15	перевищення більше 15	—	—	—
Теплове випромінювання, Вт/м					до 140 141— 1500	1501— 2000	2001— 2500	2501— 3500	>3500

¹ ДСН 3.3.6.042-99 «Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень», або галузеві стандарти.

Примітка. При збільшенні швидкості руху повітря на 0,1 м/с від оптимальної за ДСН температура повітря повинна бути збільшена на 0,2 °C (за температури повітря нижче допустимої).

**КЛАСИ УМОВ ПРАЦІ ЗАЛЕЖНО ВІД РІВНЯ ШУМУ, ВІБРАЦІЇ,
ІНФРАЗВУКУ ТА УЛЬТРАЗВУКУ НА РОБОЧОМУ МІСЦІ [7, с. 28]**

Назва фактора, показник, одиниця виміру	Клас умов праці					
	II клас — допустимий	III клас — шкідливий				IV клас — небезпечний
		1 ступінь	2 ступінь	3 ступінь	4 ступінь	
ШУМ: рівень звуку, дБА; еквівалентний рівень звуку, дБА _{екв}	<ГДР ¹	до 85	86—95	96—105	106—115	>115
Рівень звукового тиску в будь-якій октавній смузі, дБ						>135 ²
ВІБРАЦІЯ ЛОКАЛЬНА: еквівалентний коректований рівень віброшвидкості, дБ _{екв}	<ГДР ³	до 115	116—118	119—121	122—124	>124
ВІБРАЦІЯ ЗАГАЛЬНА: еквівалентний коректований рівень віброшвидкості, дБ _{екв} : вісь — Z, вісь — X, Y	<ГДР ³ <ГДР ³	до 113 до 122	114—119 123—128	120—125 129—134	126—131 135—140	>131 >140
ВІБРАЦІЯ ІМПУЛЬСНА: сумарна кількість імпульсів для пікового значення віброприскорення, пікове значення віброприскорення, дБ	<ГДР ⁴	Перевищення ГДР, разів				
		до 1,3	1,4—2,0	2,1—3,2	3,3—5,0	>5
						>160
ІНФРАЗВУК: загальний рівень звукового тиску, дБ Лін, еквівалентний загальний рівень звукового тиску, дБ Лін _{екв}	<ГДР ¹	Перевищення ГДР, дБ				
		до 5	6—10	11—15	16—20	>20
УЛЬТРАЗВУК ПОВІТРЯНИЙ: рівні звукового тиску в октавних (1/3 октавних) смугах частот, дБ	<ГДР ¹	Перевищення ГДР, дБ				
		до 10	11—20	21—30	31—40	>40
УЛЬТРАЗВУК КОНТАКТНИЙ: пікові рівні віброшвидкості в октавних смугах частот, дБ	<ГДР ¹	Перевищення ГДР, дБ				
		до 5	6—10	11—15	16—20	>20

¹ Відповідно до ДСН № 3.3.6.037-99.

² Відповідно до ГОСТ 12.1.003-83¹.

³ Відповідно до ДСН № 3.3.6.039-99.

⁴ Відповідно до ДСН № 3.3.6.039-99 визначається перевищення кількості виміряних імпульсів за роботу зміну/годину відносно допустимої кількості імпульсів (ГДР) для даного виміряного пікового значення віброприскорення в діапазоні 120—160 дБ.

**КЛАСИ УМОВ ПРАЦІ ПРИ ДІЇ НЕІОНІЗУЮЧИХ ЕЛЕКТРОМАГНІТНИХ ВИПРОМІНЮВАНЬ
(ПЕРЕВИЩЕННЯ ГДР, РАЗІВ) [7, с. 33]**

Фактор виробничого середовища	Клас умов праці					
	II клас — допустимий	III клас — шкідливий				IV клас — небезпечний (екстремальний)
		1 ступінь	2 ступінь	3 ступінь	4 ступінь	
Постійне магнітне поле ¹	≤ГДР	≤5	≤10	≤50	≥100	
Електростатичне поле ²	≤ГДР ⁴	≤3	≤5	≤10	>10	
Електричні поля промислової частоти (50 Гц) ⁴	≤ГДР ⁴	≤3	≤5	≤10	>10	>40
Магнітні поля промислової частоти (50 Гц) ³	≤ГДР	≤5	≤1	≤50	>50	
Електромагнітні випромінювання радіочастотного діапазону ⁵ :						
0,01—0,03 МГц	≤ГДР	≤3	≤5	≤10	>10	
0,03—3,0 МГц	≤ГДР	≤3	≤5	≤10	>10	
3,0—30,0 МГц	≤ГДР	≤3	≤5	≤10	>10	
30,0—300,0 МГц	≤ГДР	≤3	≤5	≤10	>10	
300,0 МГц — 300,0 ГГц	≤ГДР	≤3	≤5	≤10	>10	

¹ Значення ГДР, з якими порівнюються вимірювані на робочих місцях величини ЕМП, визначаються залежно від тривалості дії фактора протягом робочого дня.

² Згідно з ГОСТ 12.1.045-84 ССБТ «Електростатические поля. Допустимые уровни на рабочих местах и требования к проведению контроля».

³ Згідно з «Предельно допустимыми уровнями воздействия постоянных магнитных полей при работе с магнитными устройствами и материалами» (№ 1742-77).

⁴ Згідно з «Санитарными нормами и правилами выполнения работ в условиях воздействия электрических полей промышленной частоты (50 Гц)» (№ 5802-91) — ДНАОП 0.03-3.21-91.

⁵ Згідно з «Предельно допустимыми уровнями магнитных полей частоты 50 Гц» (№ 3206-85) — ДНАОП 0.03-3.13-85, ОБУВ ПвМП 50 Гц № 5060-89.

⁶ Згідно з ГОСТ 12.1.006-84 ССБТ «Электромагнитные поля радиочастот. Допустимые уровни на рабочих местах и требования к проведению контроля», Изменение № 1 ГОСТ 12.1.006-84, «ПДУ воздействия электромагнитных полей диапазона 10—60 кГц» (№ 5803-91).

**КЛАСИ УМОВ ПРАЦІ ПРИ ДІЇ НЕІОНІЗУЮЧИХ ЕЛЕКТРОМАГНІТНИХ ВИПРОМІНЮВАНЬ
ОПТИЧНОГО ДІАПАЗОНУ (ЛАЗЕРНЕ ТА УЛЬТРАФІОЛЕТОВЕ) [7, с. 33]**

Фактор виробничого середовища		Клас умов праці					
		II клас — допустимий	III клас — шкідливий				IV клас — небезпечний (екстремальний)
			1 ступінь	2 ступінь	3 ступінь	4 ступінь	
Лазерне випромінювання ¹		$\leq \text{ГДР}_{1,2}$	$\leq \text{ГДР}_{1,2}$	$< 10 \text{ГДР}_{1,2}$	$< 10^2 \text{ГДР}_{1,2}$	$< 10^3 \text{ГДР}_{1,2}$	$> 10^3 \text{ГДР}_{1,2}$
Ультрафіолетове випромінювання	При наявності виробничих джерел УФ-А, УФ-В, УФ-С, Вт/м ²	ДІО ²	$> \text{ДІО}^2$				
	При наявності джерел УФО профілактичного призначення УФ-А (мВт/м ²) ³	9—45	< 9				

¹ Відповідно до СанПиН 5804-91 «Санитарные нормы и правила устройства и эксплуатации лазеров» ГДР₁ — для хронічної дії, ГДР₂ — для однократної дії (ДНАОП 0.03-3.09-91).

² Відповідно до «Санитарных норм ультрафиолетового излучения в производственных помещениях» (№ 4557-88, ДНАОП 0.03-3.17-88). При перевищенні допустимої інтенсивності опромінення (ДІО) робота дозволяється за умови використання засобів колективного або індивідуального захисту.

³ Відповідно до методичних вказівок «Профилактическое ультрафиолетовое облучение людей с применением искусственных источников ультрафиолетового излучения» (№ 5046-89) — оцінюється профілактичне опромінювання, його достатність.

**КЛАСИ УМОВ ПРАЦІ ЗАЛЕЖНО ВІД ПАРАМЕТРІВ СВІТЛОВОГО
СЕРЕДОВИЩА ВИРОБНИЧИХ ПРИМІЩЕНЬ [7, с. 35]**

Фактор, показник		Клас умов праці				
		II клас — допустимий	III клас — шкідливий			
			1 ступінь	2 ступінь	3 ступінь	4 ступінь
Природне освітлення						
Коефіцієнт природного освітлення (КПО), %		$\geq 0,6^1$	0,1 : 0,6	$< 0,1^2$		
Штучне освітлення						
Освітленість робочої по- верхні ($E_{ра}$) для розрядів зорових ро- біт	I—IV, VII	$E_{ра}^3$	$0,5E_{ра} : < E_{ра}$	$< 0,5E_{ра}$		
	V—VI, VIII	$E_{ра}^3$	$< E_{ра}$			
Показник осліпленості ($P_{ра, об}$)		$P_{ра}^3$	$> P_{ра}$			
Пряма близькість, час безперервної роботи		≤ 4 години	> 6 годин	> 8 годин		
Відбита близькість		відсутність	наявність			
Яскравість (L), кд/м ²		$L_{ра}^3$	$> L_{ра}$			
Нерівномірність роз- поділу освітленості ($E_{ра, н}$)		$E_{ра, н}^3$	$E_{ра, н}$			

КЛАСИ УМОВ ПРАЦІ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ВАЖКОСТІ ТРУДОВОГО ПРОЦЕСУ [7, с. 36—38]

№ з/п	Показник важкості трудового процесу	Клас умов праці			
		I клас — оптимальний (легке фізичне навантаження)	II клас — допустимий (середнє фізичне навантаження)	III клас — шкідливий (важка праця)	
				1 ступінь	2 ступінь
1	Фізичне динамічне навантаження, виражене в одиницях механічної роботи за зміну, кг/м				
1.1	При регіональному навантаженні (з переважаччою участю м'язів рук та плечового поясу) при переміщенні вантажу на відстань до 1 м				
	для чоловіків	до 2500	до 5000	до 7000	понад 7000
	для жінок	до 1500	до 3000	до 4000	понад 4000
1.2	При загальному навантаженні (за участю м'язів рук, корпусу, ніг):				
1.2.1	При переміщенні вантажу на відстань від 1 до 5 м				
	для чоловіків	до 12 500	до 25 000	до 35 000	понад 35 000
	для жінок	до 7 500	до 15 000	до 25 000	понад 25 000
1.2.2	При переміщенні вантажу на відстань більше 5 м				
	для чоловіків	до 24 000	до 46 000	до 70 000	понад 70 000
	для жінок	до 14 000	до 28 000	до 40 000	понад 40 000
2	Маса вантажу, що підіймається та переміщується вручну, кг				
2.1	Підіймання та переміщення (разове) вантажів при чергуванні з іншою роботою (до 2 разів на годину):				
	для чоловіків	до 15	до 30	до 35	понад 35
	для жінок	до 5	до 10	до 12	понад 12
2.2	Підіймання та переміщення (разове) вантажів постійно протягом робочої зміни:				
	для чоловіків	до 5	до 15	до 30	понад 30
	для жінок	до 3	до 7	до 10	понад 10
2.3	Сумарна маса вантажів, що переміщуються протягом кожної години зміни:				
2.3.1	З робочої поверхні:				
	для чоловіків	до 250	до 870	до 1 500	понад 1 500
	для жінок	до 100	до 350	до 700	понад 700
2.3.2	З підлоги:				
	для чоловіків	до 100	до 435	до 600	понад 600
	для жінок	до 50	до 175	до 350	понад 350
3	Стереотипні робочі рухи (кількість за зміну)				
3.1	При локальному навантаженні (за участю м'язів кистей та пальців рук)	до 20 000	до 40 000	до 60 000	понад 60 000

Продовження додатку К

5	Робоча поза	Вільна зручна поза, можливість зміни пози («сидячи-стоячи») за бажанням працівника. Знаходження в позі «стоячи» до 40% часу зміни	Періодичне перебування в незручній позі (робота з поворотом тулуба, незручним розташуванням кінцівок) та/або у фіксованій позі (неможливість зміни взаєморозташування різних частин тіла відносно одна одної) до 25 % часу зміни. Знаходження в позі «стоячи» до 60 % часу зміни	Періодичне перебування в незручній та/або фіксованій позі до 50 % часу зміни. Перебування у вимушеній позі (на впочіпки, на колінах і т. ін.) від 10 до 25 % часу зміни. Знаходження в позі «стоячи» від 60 до 80 % часу зміни	Перебування в незручній та/або фіксованій позі більше 50 % часу зміни. Перебування у вимушеній позі (на колінах, на впочіпки і т. ін.) більше 25 % часу зміни. Знаходження в позі «стоячи» більше 80 % часу зміни
6	Нахили корпусу (вимушені, понад 30°), кількість за зміну	до 50	51—100	101—300	понад 300
7	Переміщення у просторі (переходи, зумовлені технологічним процесом протягом зміни), км				
7.1	По горизонталі	до 4	до 8	до 12	понад 12
7.2	По вертикалі	до 2	до 4	до 8	понад 8

КЛАСИ УМОВ ПРАЦІ ЗА ПОКАЗНИКАМИ НАПРУЖЕНОСТІ ТРУДОВОГО ПРОЦЕСУ [7, с. 39—42]

№ з/п	Показник напруженості трудового процесу	Клас умов праці			
		I клас — оптимальний (напруженість праці легкого ступеня)	II клас — допустимий (напруженість праці середнього ступеня)	III клас — підвищений (напружена праця)	
				1 ступінь	2 ступінь
1	Інтелектуальні навантаження				
1.1	Зміст роботи	Відсутня необхідність прийняття рішення	Рішення простих альтернативних завдань згідно з інструкцією	Рішення складних завдань з вибором за відомим алгоритмом (робота за серією інструкцій)	Евристична (творча) діяльність, що вимагає вирішення складних завдань за відсутності алгоритму. Особисте керівництво в складних ситуаціях
1.2	Сприймання сигналів (інформації) та їх оцінка	Сприймання сигналів без потреби в корекції дій	Сприймання сигналів з наступною корекцією дій та операцій	Сприймання сигналів з наступним порівнянням фактичних значень параметрів з їх номінальними значеннями. Заключна оцінка фактичних значень параметрів	Сприймання сигналів з наступною комплексною оцінкою взаємозв'язаних параметрів. Комплексна оцінка всієї виробничої діяльності
1.3	Розподіл функцій за ступенем складності завдання	Обробка та виконання завдання	Обробка, виконання завдання та його перевірка	Обробка, перевірка і контроль за виконанням завдання	Контроль та попередня робота з розподілу завдань іншим особам
1.4	Характер виконуваної роботи	Робота за індивідуальним планом	Робота за встановленим графіком з можливим його коректуванням у процесі діяльності	Робота в умовах дефіциту часу	Робота в умовах дефіциту часу та інформації з підвищеною відповідальністю за кінцевий результат
2	Сенсорні навантаження				
2.1	Тривалість зосередженого спостереження (у % від часу зміни)	до 25	25—50	51—75	понад 75
2.2	Щільність сигналів (світлових, звукових) та повідомлень у середньому за 1 годину роботи	до 75	75—175	176—300	понад 300
2.3	Кількість виробничих об'єктів одночасного спостереження	до 5	5—10	11—25	понад 25
2.4	Навантаження на зоровий аналізатор				
2.4.1	Розмір об'єкта розрізнення (при відстані від очей працюючого до об'єкта розрізнення не більше 0,5 м) при тривалості зосередженого спостереження (% часу зміни)	понад 5 мм 100 % часу	5,0—1,1 мм понад 50 % часу, 1,0—0,3 мм до 50 % часу, менше 0,3 мм до 25 % часу	1,0—0,3 мм понад 50 % часу, менше 0,3 мм 25—50 % часу	менше 0,3 мм понад 50 % часу
2.4.2	Робота з оптичними приладами (мікроскопами, лупами та ін.) при тривалості зосередженого спостереження (% часу зміни)	до 25	25—50	51—75	понад 75
2.4.3	Спостереження за екранами відеотерміналів (годин на зміну)	до 2	2—3	3—4	понад 4

Продовження додатку Л

№ з/п	Показник напруженості трудового процесу	Клас умов праці			
		I клас — оптимальний (напруженість праці легкого ступеня)	II клас — допустимий (напруженість праці середнього ступеня)	III клас — шкідливий (напружена праця)	
				1 ступінь	2 ступінь
2.5	Навантаження на слуховий аналізатор (при виробничій необхідності сприйняття мови чи диференційованих сигналів)	Розбірливість слів та сигналів від 100 до 90 % ¹	Розбірливість слів та сигналів від 90 до 70 % ²	Розбірливість слів та сигналів від 70 до 50 % ³	Розбірливість слів та сигналів менше 50 % ⁴
2.6	Навантаження на голосовий апарат (сумарна кількість годин, що наговорюються протягом тижня)	до 16	16—20	20—25	понад 25
3	Емоційне навантаження				
3.1	Ступінь відповідальності за результат своєї діяльності. Значущість помилки	Відповідальність за виконання окремих елементів завдання. Вимоги додаткових зусиль у роботі з боку працівника	Відповідальність за функціональну якість допоміжних робіт (завдань). Вимоги додаткових зусиль з боку керівництва (бригадира, майстра та ін.)	Відповідальність за функціональну якість основної роботи (завдання). Вимоги виправлень за рахунок додаткових зусиль усього колективу (групи, бригади та ін.)	Відповідальність за функціональну якість кінцевої продукції, роботи, завдання. Неправильні рішення можуть викликати пошкодження обладнання, зупинку технологічного процесу, можливу небезпеку для життя
3.2	Ступінь ризику для власного життя	Виключений	—	—	Можливий
3.3	Ступінь відповідальності за безпеку інших осіб	Виключений	—	—	Можливий
4	Монотонність навантажень				
4.1	Кількість елементів (приймів), необхідних для реалізації простого завдання або в операціях, які повторюються багаторазово	понад 10	9—6	5—3	менше 3
4.2	Тривалість виконання простих виробничих завдань чи операцій, що повторюються (сек)	понад 100	100—25	24—10	менше 10
4.3	Час активних дій (у % тривалості до зміни). Рівня часу — спостереження за технологічним процесом	20 та більше	19—10	9—5	4 та менше
4.4	Монотонність виробничої обстановки (час пасивного спостереження за технологічним процесом у % від часу зміни)	менше 75	76—80	81—90	понад 90
5	Режим праці				
5.1	Фактична тривалість робочого дня (год)	6—7	8—9	10—12	понад 12
5.2	Змінність роботи	Однозмінна робота (без нічної зміни)	Двозмінна робота (без нічної зміни)	Тризмінна робота (робота у нічну зміну)	Нерегулярна змінність з роботою в нічний час
5.3	Наявність регламентованих перерв та їх тривалість	Перерви регламентовані, достатньої тривалості: 7 % і більше часу зміни	Перерви регламентовані, недостатньої тривалості: від 3 до 7 % часу зміни	Перерви нерегламентовані або недостатньої тривалості: до 3 % часу зміни	Перерви відсутні

¹ Перешкоди відсутні.

² Існують перешкоди, на фоні яких мову чути на відстані 3,5 м.

³ Існують перешкоди, на фоні яких мову чути на відстані до 2 м.

⁴ Існують перешкоди, на фоні яких мову чути на відстані до 1,5 м.

ОЦІНКА УМОВ ПРАЦІ ЗА СТУПЕНЕМ ШКІДЛИВОСТІ ТА НЕБЕЗПЕЧНОСТІ [7, с. 44]

Фактор виробничого середовища та трудового процесу	Клас умов праці						
	I клас — оптимальний	II клас — допустимий	III клас — шкідливий				IV клас — небезпечний
			1 ступінь	2 ступінь	3 ступінь	4 ступінь	
Хімічний							
Біологічний							
Фізичні:							
шум							
вібрація							
інфразвук							
ультразвук							
неіонізуючі електромагнітні випромінювання							
мікроклімат							
освітленість							
Важкість праці							
Напруженість праці							
Загальна оцінка умов праці							

КРИТЕРІЙ ОЦІНКИ ЕЛЕМЕНТІВ УМОВ ПРАЦІ¹

Елементи умов праці	Оцінка елементів умов праці, в балах					
	1	2	3	4	5	6
Санітарно-гігієнічні елементи						
Температура повітря на робочому місці, °С	20—22	17—19	16—15	14—7	—	—
Токсичні речовини (ГДР)	—	ГДК	до 2,5	2,6—4	4,1—6	>6
Промисловий пилю (ГДК)	—	ГДК	до 5	6—10	11—30	>30
Вібрація (ГДР)	нижче ГДР	ГДР	до +3	(+4)—(+6)	(+7)—(+9)	>9
Шум	нижче ГДР	ГДР	до +5	(+6)—(+10)	10	понад 10 плюс вібрація
Психофізіологічні елементи						
Фізичне навантаження, кг · м/хв	до 100	115—220	225—435	330—35	440—540	>540
Статичне навантаження, кг·с на одну руку	до 110	115—220	225—325	330—435	440—540	>540

¹ Медико-фізіологіческая классификация по тяжести. Метод. рекомендации. — М.: НИИ труда, 1984.

Елементи умов праці	Оцінка елементів умов праці, в балах					
	1	2	3	4	5	6
Робоче місце, робоча поза, переміщення в просторі	Робоче місце стаціонарне, робоча поза вільна, вага переміщуваних вантажів, деталей до 5 кг	Робоче місце стаціонарне, робоча поза вільна, вага переміщуваних вантажів, деталей 5 кг	Робоче місце стаціонарне, поза вільна — сидіючи або стоячи до 25 % робочого часу в нахиленому положенні до 30°	Робоче місце стаціонарне, поза вимушена, в нахиленому положенні до 50 % робочого часу	Робоче місце стаціонарне, поза вимушена, в нахиленому положенні понад 50 % робочого часу	Робоче місце стаціонарне, перебування у вимушеному нахиленому положенні до 60°
Змінність	Робота в одну зміну	Робота в дві зміни (без нічної)	Робота в три зміни	Робота з нерегульованою змінністю (у тому числі робота і в нічну зміну)		
Освітлення розміру об'єкта розряд зорових робіт	При освітленні на рівні санітарних норм			При освітленні нижче рівня санітарних норм		
	1 IX—V	1—1,03 IV—III	0,3 < 0,15 II—I	>0,5 IX—IV	<0,5 III—I	
Режим праці та відпочинку	Обґрунтований з використанням функціональної музики та виробничої гімнастики	Обґрунтований без функціональної музики та виробничої гімнастики	Відсутність обґрунтованого режиму праці та відпочинку			
Нервово-емоційна напруга	Прості дії за індивідуальним планом, сприятливий психологічний клімат	Прості дії за заданим планом, сприятливий психологічний клімат	Складні дії за заданим планом	Складні дії за заданим планом, контакти з іншими людьми у процесі обслуговування	Відповідальність за безпеку інших людей, особистий ризик при прийнятті рішень	

Форма № 1-ПВ (умови праці)
Поштова-річна

Подається 31 січня підприємствами, установами й організаціями незалежно від форм власності та видів діяльності:

- 1) обласному (районному, міському) органу державної статистики за їх вказівкою;
- 2) своїй вищій за підпорядкуванням організації (при її відсутності — обласній, районній, міській держадміністрації);
- 3) територіальним управлінням Держнаглядохоронпраці (за їх вказівкою).

Кому подається _____
назва та адреса одержувача

Міністерство (відомство), комітет _____

Асоціація, корпорація, концерн _____

Підприємство, установа, організація _____

Адреса _____

Форма власності _____

**ЗВІТ ПРО СТАН УМОВ ПРАЦІ, ПІЛЬГИ ТА КОМПЕНСАЦІЇ
ЗА РОБОТУ В ШКІДЛИВИХ УМОВАХ**

за _____ рік

1. Стан умов праці

	№ рядка	Весь персонал	У тому числі робітників	З усього персоналу — жінки
<i>A</i>	<i>B</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Чисельність усіх працівників облікового складу (без сумісників та жінок, які перебувають у відпустці з вагітності та пологів і догляду за дітьми) на 31 грудня поточного року, всього осіб	01			
З них:				
зайнятих в умовах, що не відповідають санітарно-гігієнічним нормам	02			
із даних рядка 02 працюють під впливом				
підвищеного рівня шуму, інфразвуку, ультразвуку	03			
підвищеного рівня вібрації	04			
запиленості повітря робочої зони, що перевищує гранично допустимі концентрації	05			
загазованості повітря робочої зони, що перевищує гранично допустимі концентрації	06 ¹			
перевищення встановлених нормативів:				
важкості праці	07			
напруженості праці	08 ¹			
із даних рядка 02 працюють неповнолітні	09			
Чисельність працівників, які працюють у нічну зміну в 3—4 змінному режимі	10			

2. Пільги та компенсації за роботу в шкідливих умовах

	№ рядка	Весь персонал на 31 грудня звітного року	У тому числі жінок	Витрати підприємств на пільги та компенсації за шкідливі умови праці (грн)
A	B	1	2	3
Чисельність працюючих на роботах, заборонених чинними нормативними актами про охорону праці*, всього	11 ¹			
з них вивільнено у звітному році	12 ¹			
Чисельність працівників, яким за роботу в шкідливих умовах встановлено:				
додаткові відпустки згідно з переліком**	13			
додаткові відпустки, дозволені самим підприємством	14			
скорочений робочий день	15			
безкоштовне лікувально-профілактичне харчування	16			
безкоштовне одержання молока або інших рівноцінних харчових продуктів	17			
підвищені тарифні ставки	18			×
доплати за умови та інтенсивність праці	19			

Продовження додаток Р

	№ рядка	Весь персонал на 31 грудня звітного року	У тому числі жінки	Витрати підприємств на пільги та компенсації за шкідливі умови праці (грн)
А	Б	1	2	3
Чисельність працівників, які мають право на державну пенсію на пільгових умовах:				
за списком № 1	20			×
за списком № 2	21			
відповідно до Закону про пенсійне забезпечення:				
статті 13 «в-з»	22			×
статті 14	23			
за вислугу років	24			×
призначену самим підприємством	25			
Облікова чисельність працівників, яким встановлено хоча б один із видів пільг та компенсацій, перелічених у рядках 13—25	26			×
з них робітники	27			×
Чисельність працівників, яким виплачена компенсація за час вимушеного простою через:				
небезпечність виконання	28			
припинення робіт органами державного нагляду за охороною праці	29			